

Complexnummer: 483379

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Villa Gelria

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

483382, 483389, 483396

Woonplaats

Groningen

Gemeente

Groningen

Provincie

Groningen

Hoofdadres van hoofdobject

Verlengde Hereweg 161, 9721 AN Groningen

Complexomschrijving

Inleiding COMPLEX, genaamd Villa Gelria, bestaande uit een villa met koetshuis en tuinmanswoning, vrijstaand gesitueerd in een parkachtige, door een gracht omringde tuin met waardevol oud geboomte aan de westzijde van de uit overwegend grote villa's en buitenhuizen bestaande bebouwing aan weerszijden van de Verlengde Hereweg, blijkens een eerste steen naast de ingang gebouwd in 1872 als buiten (zomer)huis van de bekende groot-industrieel en aardappelmeelfabrikant W.A. Scholten naar ontwerp van J. Maris (toegeschreven) in een rijk versierde, eclectische stijl met invloeden van de Palladiostijl, karakteristiek voor de architectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Aan de achterzijde strekte het park zich oorspronkelijk veel verder naar achteren uit met druiven- en bloemkassen, een paardenstal en een manege. Dit niet meer bestaande deel van de tuin is nu parkeerterrein van een achterliggend ziekenhuis. In 1913 is een serre van hout en glas naast de ingang in de noordelijke zijgevel aangebouwd. Sinds de jaren zestig van deze eeuw was de villa in gebruik als opleidingsinstituut en daartoe inwendig aangepast. De villa en het koetshuis zijn thans in gebruik als kantoor en kantine. De tuinmanswoning is thans in gebruik als woonhuis. Waardering COMPLEX, genaamd Villa Gelria, bestaande uit een gaaf bewaard gebleven monumentale villa met koetshuis en tuinmanswoning, vrijstaand gesitueerd in een parkachtige, door een gracht omringde tuin met oud geboomte, ontworpen voor de Groninger groot-industrieel en aardappelmeelfabrikant W.A. Scholten als buiten (zomer)huis in een zeer rijk versierde eclectische bouwstijl met invloeden van de Palladiostijl - typisch voor de architectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw, van algemeen belang vanwege de architectonische en esthetische kwaliteiten van het ontwerp en vanwege de aanleg van het geheel, en als zodanig van belang uit stedenbouwkundig, cultuurhistorisch en architectuurhistorisch oogpunt als gaaf bewaard gebleven onderdeel van de buitengewoon karakteristieke reeks van landhuizen en villa's in

parkachtige omgeving aan de Verlengde Hereweg in Groningen.

Monumentnummer*: 483382

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 13 april 1995
Kadaster deel/nr: 5644/1

*Monumentnaam***

Villa Gelria

Complexnummer

483379

Complexnaam

Villa Gelria

*Woonplaats**

Groningen

*Gemeente**

Groningen

*Provincie**

Groningen

*Straat**

Verlengde Hereweg

*Nr**

161

*Toev.**

*Postcode**

9721 AN

*Woonplaats**

Groningen

Situering

Locatie

Helpman

*Kadastrale gemeente**

Helpman

*Sectie**

M

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

8876

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving KOETSHUIS bij Villa Gelria, vrijstaand gesitueerd aan de noordzijde van de parkachtige tuin, aan het einde van de door groene beuken omzoomde oprijlaan, gebouwd in circa 1895 in een ambachtelijk-traditionele bouwtrant. Het gebouw is in 1992 inwendig verbouwd en thans in gebruik als kantine. Aan de westzijde is een nieuwe serre aangebouwd, die buiten de bescherming valt. Het gebouw is opgetrokken op een kruisvormige plattegrond en telt één bouwlaag met een zolderverdieping onder een zadeldak met zinkafdekking (roefdak). De gevels worden afgesloten door een geprofileerde houten goot met fors overstek. De gevels zijn opgetrokken uit rode baksteen en voorzien van een gepleisterde plint. Het gevelmuurwerk is verlevendigd met speklagen van gele baksteen en doorlopende lijsten van rode en witte siertegels en vooruitspringende rollagen boven de begane grondverdieping. In het vooruitspringende ingangsrisaliet is een dubbele houten staldeur geplaatst onder een segmentboog met een gepleisterde omlijsting waarop de tekst: 't KOETSHUIS is vermeld. In de topgevel hierboven bevindt zich een houten deur onder een rondboog, geflankeerd door twee ronde blindnissen met rollagen met in het midden twee paardekoppen, die vermoedelijk van zink zijn vervaardigd. De vensters in de vleugels zijn segmentboogvormig gesloten met rollagen van afwisselend rode en gele baksteen en hebben hardstenen vensterbanken en houten luiken. Twee soortgelijke vensters bevinden zich in het noordelijk middenrisaliet op de begane grond. In de topgevel hierboven bevinden zich twee smalle rondboogvensters. Waardering KOETSHUIS, van architectuurhistorisch en typologisch belang alsmede van belang als functioneel onderdeel van Villa Gelria.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Bijgebouwen kastelen enz.

Koetshuis(L)

Monumentnummer*: 483389

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 13 april 1995
Kadaster deel/nr: 5644/1

*Monumentnaam***

Villa Gelria

Complexnummer

483379

Complexnaam

Villa Gelria

*Woonplaats**

Groningen

*Gemeente**

Groningen

*Provincie**

Groningen

*Straat**

Verlengde Hereweg

*Nr**

159

*Toev.**

*Postcode**

9721 AN

*Woonplaats**

Groningen

Situering

Locatie

Helpman

*Kadastrale gemeente**

Helpman

*Sectie**

M

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

8876

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding TUINMANSWONING bij Villa Gelria, vrijstaand gesitueerd aan de noordwestzijde van de parkachtige tuin, gebouwd in circa 1895 in een ambachtelijk-traditionele bouwtrant. Het gebouw is thans in gebruik als woonhuis. Omschrijving Het karakteristieke gebouw is opgetrokken op een in hoofdvorm L-vormige plattegrond en telt één bouwlaag met zolderverdieping onder een zadeldak, belegd met dakleer. De gevels worden afgesloten door een houten goot met overstek en zijn opgetrokken uit rode baksteen en voorzien van een gepleisterde plint. Het gevelmuurwerk is verlevendigd met speklagen van gele baksteen en een doorlopende lijst van rollagen boven de begane grondverdieping. Het woonhuisgedeelte heeft een iets verhoogde kap en bevat aan de naar het park gerichte oostgevel een driezijdige erker met drie vensters. De vensters hebben segmentbogen met rollagen van afwisselend rode en gele baksteen. In de zuidgevel bevinden zich brede houten bedrijfsdeuren onder segmentbogen. In de zuidelijke topgevels zijn rondboogvensters aangebracht. De westgevel bevat een reeks gietijzeren rozetten. Waardering TUINMANSWONING, van architectuurhistorisch en typologisch belang alsmede van belang als functioneel onderdeel van Villa Gelria.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Tuinmanswoning(L)

Monumentnummer*: 483396

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 13 april 1995
Kadaster deel/nr: 5644/1

*Monumentnaam***

Villa Gelria

Complexnummer

483379

Complexnaam

Villa Gelria

*Woonplaats**

Groningen

*Gemeente**

Groningen

*Provincie**

Groningen

*Straat**

Verlengde Hereweg

*Nr**

163

*Toev.**

*Postcode**

9721 AN

*Woonplaats**

Groningen

Situering

Locatie

Helpman

*Kadastrale gemeente**

Helpman

*Sectie**

M

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

8876

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving De monumentale villa is opgetrokken op een in hoofdvorm rechthoekige plattegrond en telt twee bouwklagen onder schilddaken (hoekrisalieten, belegd met zinken losanges en een zadeldak (middenrisaliet), belegd met zinken losanges. De gevels worden afgesloten door een brede kroonlijst met stuc siervelden tussen terracotta consoles, die een omlopende geprofileerde bakgoot dragen. Op de nokken staan zinken pilonen. Het gebouw is strikt symmetrisch van opzet en bestaat uit een middenrisaliet en twee haaks hierop geplaatste hoekrisalieten. De begane grondverdieping is gepleisterd en voorzien van schijnvoegen. Hierboven zijn de gevels opgemetseld uit roodbruine baksteen. De hoeken van de gevels zijn voorzien van gestucte hoekblokken. De hoekrisalieten hebben aan de voorzijde half rond uitgebouwde erkers met drie rechtgesloten, gebogen vensters. Hierboven bevinden zich balkons met een smeedijzeren hekwerk. Alle vensters hebben hardstenen onderdorpels. Het terugliggende middenrisaliet bevat over de volle breedte een bordes met een aardige houten veranda met gebogen houten latwerk en vier houten kolommen. Naar het bordes met hardstenen trap van vijf treden leiden drie openslaande deuren. Op de verdieping hierboven bevindt zich een balkon over de volle breedte met een sierlijk smeedijzeren hekwerk tussen houten balusters. De verdiepingsvensters in dit geveldeel zijn segmentboogvormig gesloten en zijn voorzien van geprofileerd stuc lijstwerk. Het middenrisaliet met openslaande balkondeuren is gestuct en voorzien van schijnvoegen en wordt bekroond door een geknikte houten lijst. De toppen worden bekroond door drie houten akroterieën. De hoekrisalieten op de verdieping bevatten openslaande balkondeuren in de vorm van een rondboog met geprofileerd stuc lijstwerk met sluitsteen en een rechthoekig kader met een architraaf op consoles. De zwikken zijn met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

rankwerk versierd. De ingang onder een rechthoekig, halfopen portiek bevindt zich in de oostelijke zijgevel waar een oprijlaan met groene beuken naartoe leidt. Het basement is van hardsteen; daarboven bestaan de wanden uit glas met een rechthoekige gietijzeren roedeverdeling. Het portiek heeft een overhagende sierlijst van zink. De zijgevels zijn op de verdieping voorzien van een gestuct middenrisaliet met twee rechtgesloten vensters met architraaf waarvan één blindvenster. Aan weerszijden hiervan bevindt zich een rondboogvenster met stuc omlijsting en architraaf. Aan de zuidelijke zijgevel is een aardige vijfzijdige serre aangebracht van hout en glas, geleed door houten pilasters op een hardstenen basement. De bovenlichten hebben een gietijzeren roedeverdeling met een cirkelmotief. Het middenrisaliet van de achtergevel bevat driedelige vensters met op de verdieping een balkon met gietijzeren hekwerk. Inwendig nog van belang de hal, gang met geornamenteerde stuc plafonds en houten trappenhuis met gietijzeren balusters in de leuning. Waardering VILLA GELRIA MET BIJBEHOREND KOETSHUIS EN TUINMANSWONING, vrijstaand gesitueerd in een parkachtige tuin en oud geboomte, ontworpen in een zeer rijk versierde, eclectische bouwstijl met invloeden van de Palladiostijl - typisch voor de architectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw - in opdracht van de bekende Groninger groot-industrieel en aardappelmeelfabrikant W.A. Scholten, van algemeen belang vanwege de architectonische en esthetische kwaliteiten van het ontwerp en uit stedbouwkundig, cultuurhistorisch en architectuurhistorisch oogpunt als gaaf bewaard gebleven onderdeel van de buitengewoon karakteristieke reeks van landhuizen en villa's in parkachtige omgeving aan de Verlengde Hereweg in Groningen.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis